

НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Тверська Я.М.

Науковий керівник: Волоснікова Н.М., к.е.н., доцент

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Актуальність даної теми полягає в створенні умов для ефективного функціонування національних соціально-економічних систем, усуненні негативних наслідків діяльності транснаціональних корпорацій (далі – ТНК), ліквідації несприятливих змін в економіці країни-отримувача капіталу шляхом удосконалення аспектів законодавства, пов'язаних із принципами співробітництва національних підприємств із ТНК.

Можливості для модернізації національних соціально-економічних систем мають змогу надавати ТНК через прямі іноземні інвестиції (далі – ПІІ) у власні філії в інших країнах. Нині складається тенденція до збільшення ПІІ в світі та зростання виробництва іноземних філій ТНК. Роль інвестицій в економіці країни важко переоцінити, вони сприяють збільшенню зайнятості, обсягів сукупного виробництва, доходів, уможливають упровадження нових технологій, новітніх форм менеджменту, забезпечуючи економічне зростання в країні [1]. Приплив ПІІ має позитивний вплив як на економіку в цілому, так і на рівень життя населення. Саме через це надходження інвестицій стає дієвим важелем впливу. Уряд йде на поступки ТНК з питань доступу до економічних ресурсів, впровадження іноземних соціокультурних цінностей, проникнення в галузі, пов'язані з національною безпекою країни-отримувача капіталу, та інших аспектів діяльності міжнародних корпорацій. Крім того, могутність ТНК настільки велика, що вони можуть впливати на формування внутрішньої та зовнішньої політики, аби досягти своїх економічних цілей.

Інші негативні прояви діяльності корпорацій полягають у наступному. Національні підприємства з низькою конкурентоспроможністю продукції знищуються ТНК на світовому ринку. Корпорації мають переваги володіння й доступу до глобальних природних ресурсів, капіталу, науково-дослідних здобутків, тому збільшуючи обсяги випуску продукції, вони зменшують її собівартість через мінімізацію середніх витрат внаслідок здобуття позитивного ефекту масштабу. Як наслідок, цінова політика ТНК є більш економічно вигідною для споживачів. Таким чином, національні виробники подібної продукції з меншим доступом до ресурсів та незначним річним оборотом не витримують конкурентної боротьби з ТНК.

Захват ТНК перспективних галузей є найбільш небезпечним наслідком їх діяльності, адже на цих галузях базується економічний фундамент розвитку національних соціально-економічних систем. Таким чином, ТНК ліквідують усі можливості для модернізації економіки країни-отримувача капіталу: підприємства не витримують конкуренції з корпораціями і припиняють

діяльність. Отже, національна економіка стає ще більш підвладна діяльності ТНК. Розташовуючи власні філії на території країни-отримувача капіталу, корпорації можуть залучувати власних робітників на ці роботи, чим збільшують рівень безробіття нації. Як наслідок, соціальна напруга у суспільстві зростає, що призводить до підвищення рівня злочинності, корупції, погіршення фізичного здоров'я громадян тощо.

До переліченого слід додати розташування шкідливих виробництв, що неодмінно впливає на екологію України.

Проаналізувавши все вище викладене, можна зробити висновок, що деяких негативних проявів можна уникнути шляхом розмежування сфер діяльності ТНК на законодавчому рівні. Виділити найбільш пріоритетні для інвестування та використовувати надані можливості для створення національних інноваційних технологій, щоб уникнути монопольного функціонування ТНК у певних галузях економіки. За умов раціональної політики співробітництва держави з корпораціями, ефект від діяльності національних соціально-економічних систем буде мати позитивний напрямок, а соціальна сфера життя населення – оптимально збалансована.

Література:

1. Дяченко Т.А. Проблема іноземного інвестування в Україні / Т.А. Дяченко // Дослідження та оптимізація економічних процесів "Оптимум–2016" : тр. 12-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 6-8 грудня 2016 р. – Харків : НТУ "ХП", 2016. – С. 135-136.

МІЖНАРОДНИЙ МАРКЕТИНГ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Юдіна І.В., Андріанова А.А.

*Науковий керівник: Нікітіна А.В., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Сьогодні у сучасних конкурентоздатних підприємств важливим є використання можливостей маркетингу, оскільки на основі маркетингової діяльності проводиться більшість комерційних операцій на світовому ринку. Спеціальними дослідженнями встановлено, що більше 75 % комерційних невдач відбувається через помилки в маркетинговій діяльності [1].

Найбільш широко термін «маркетинг» означає діяльність у сфері ринку збуту. Під маркетингом розуміється система управління у середині фірми, спрямована на вивчення і облік ринкового попиту, потреб і вимог конкретних споживачів до продукту для більш обґрунтованої орієнтації виробничої діяльності фірми і діяльності в сфері збуту [2].

Міжнародний маркетинг ґрунтується на принципах внутрішнього (національного) маркетингу. Тому використані в ньому стратегії, принципи і методики являються характерними і для міжнародного маркетингу [3].